

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Економічний факультет

Кафедра міжнародних економічних відносин

Методичні вказівки до самостійної роботи студентів

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА

Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

Затверджено на засіданні
кафедри міжнародних
економічних відносин
Протокол № 1 від 17.08.2022 р.

КРОПИВНИЦЬКИЙ
2022 – 2023 навчальний рік

Міжнародна економічна безпека : метод. рек. до сам. роб. здобувачів вищ. освіти за спец. 292 «Міжнародні економічні відносини» / [уклад. І. Г. Бабець, О. М. Соколовська] ; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. – Кропивницький : ЦНТУ, 2022. – 22 с.

Розробники: д.е.н., проф. Бабець І.Г., професор кафедри міжнародних економічних відносин; Соколовська О.М., доцент кафедри міжнародних економічних відносин

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин

_____ Миценко І.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Декан економічного факультету

_____ Шалімова Н.С.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Мета викладання навчальної дисципліни «Міжнародна економічна безпека» - вивчення студентами теоретико-концептуальних засад формування системи міжнародної економічної безпеки; засвоєння принципів, форм і методів побудови систем міжнародної безпеки; вивчення напрямів, форм і методів вирішення глобальних проблем людства для забезпечення міжнародної економічної безпеки.

Основні завдання вивчення дисципліни «Міжнародна економічна безпека»: вивчити сутність та основоположні принципи забезпечення міжнародної економічної безпеки, зовнішньоекономічних загроз та інших основних категорій, що описують проблематику навчальної дисципліни; познайомити студентів зі стратегією і тактикою забезпечення міжнародної економічної безпеки окремої країни в умовах глобалізації, накопиченим в цій області досвідом, основними проблемами; розкрити основні методи виявлення довгострокових, середньострокових і оперативних зовнішньоекономічних загроз, в тому числі - використання різних моделей і альтернативних "сценаріїв"; проаналізувати основні зовнішні загрози для економічної безпеки України, можливі варіанти нейтралізації загроз, стратегії і тактики досягнення національних цілей; дослідити можливості удосконалення інституціональних механізмів гарантування міжнародної економічної безпеки в умовах глобалізації і засоби реалізації національних інтересів країн з різним рівнем розвитку.

Методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни призначено для оволодіння студентом вміннями: визначати ключові чинники формування міжнародної економічної безпеки; аналізувати джерела загроз міжнародній економічній безпеці та наслідки їх реалізації для системи міжнародного співробітництва країн; визначати напрями протидії та нівелювання загроз міжнародній економічній безпеці; визначати адекватність шляхів вирішення глобальних проблем людства завданням забезпечення міжнародної економічної безпеки; оцінювати ефективність шляхів, форм і методів подолання кризових явищ в міжнародних валютно-фінансових відносинах з точки зору забезпечення міжнародної економічної безпеки.

У методичних вказівках містяться питання для самостійного опрацювання за темами курсу, індивідуальні завдання, тематика наукових доповідей та літературні джерела для їх підготовки.

2.САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Розрахунок годин, що відведено на самостійну роботу

№	Зміст роботи	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу, що не викладається на лекціях	30	
2	Підготовка до семінарських занять	14	
3	Виконання індивідуальних завдань	30	
4	Підготовка до підсумкового контролю	4	
5	Виконання контрольних робіт	-	
	Разом	78	

2.1. Самостійне опрацювання програмного матеріалу, що не викладається на лекціях

При самостійному опрацюванні програмного матеріалу, що не викладається на лекціях, студенти повинні доповнити та розширити свої знання щодо основних аспектів розвитку системи міжнародної економічної безпеки. Особливу увагу необхідно звернути на опрацювання інституціонального забезпечення регулювання взаємовідносин країн та роль міжнародних організацій у гарантуванні міжнародної економічної безпеки. Також для майбутніх фахівців у сфері менеджменту важливим є вивчення регіональних особливостей розвитку співробітництва у торговельній, фінансовій, енергетичній, екологічній та продовольчій сферах як зовнішнього середовища діяльності бізнесових структур на міжнародних ринках.

Самостійне опрацювання програмного матеріалу доцільно розпочинати із розгляду того матеріалу, що викладався на лекціях. Це дозволить систематизувати набуті знання, визначити прогалини в їх засвоєнні, отримати цілісне уявлення щодо формування системи міжнародної економічної безпеки, зорієнтуватися у визначенні сутності ключових питань, що винесені для самостійного опрацювання.

Важливе значення для ефективного самостійного опрацювання матеріалу має вміння слухачів правильно використовувати методичні рекомендації до вивчення відповідної дисципліни або модулю. Особливу увагу слід звернути на список основної та додаткової рекомендованої літератури, Інтернет-джерела.

Критерієм ефективності самостійного опрацювання слухачами програмного матеріалу, що не викладається на лекціях, є якість засвоєння знань,

яка перевіряється під час участі слухача у семінарських заняттях, при виконанні індивідуальних завдань та в результатах підсумкового контролю.

Критерії оцінювання виконання студентами індивідуальних завдань

Критерії оцінювання			Бали за виконане завдання
Повнота виконання завдання	Якість виконання	Вчасність виконання завдання	
Завдання виконано повністю	Завдання виконано правильно	Вчасно	5
		Невчасно	4,5
	Окремі позиції висновків є недостатньо обґрунтованими, існують незначні недоліки в оформленні	Вчасно	
		Невчасно	
	Пропозиції щодо вирішення проблеми є недостатньо обґрунтованими, неконкретними, існують незначні недоліки в оформленні	Вчасно	3,5
		Невчасно	
Пропозиції щодо вирішення проблеми є недостатньо обґрунтованими, неконкретними і несистемними, звіт оформлений недбало	Вчасно	3	
	Невчасно		
Завдання виконано частково	Пропозиції мають фрагментарний характер, висновки не системні	Вчасно	2,5
		Невчасно	
	Пропозиції мають фрагментарний характер, висновки відсутні, звіт не оформлений	Вчасно	2
Завдання не виконувалося			0

2.1.1. Теоретичні питання для опрацювання

Тема 4. Цивілізаційні виміри міжнародної економічної безпеки

Питання для самостійного опрацювання

1. Стратегії економічного розвитку Німеччини, Китаю, США, Японії, та інших країн.
2. Соціокультурні аспекти міжнародної економічної безпеки.
3. Національні традиції споживання, спосіб життя і його захист від надмірної американізації (на прикладі конкретних країн).
4. Проблема співвідношення і пріоритету економічних та інших цінностей (на прикладі конкретних країн).
5. Мистецтво економічної дипломатії.

Рекомендована література:

1. Tai, Michael. China and Her Neighbours: Asian Diplomacy from Ancient History to the Present. 2019. 219 p.
2. Jarmon, Jack A. The New Era in U.S. National Security. An Introduction to Emerging Threats and Challenges. Maryland: Rowman & Littlefield, 2014.

3. Стежко Н.В. Глобальна продовольча проблема: її особливості та імперативи вирішення в сучасних умовах : монографія. Кіровоград : [б.в.], 2016. 559 с.
4. Сурілова О. О. Продовольча безпека в умовах пандемії. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Т. 28 / голов. ред. Ю. В. Цуркан-Сайфуліна. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 117-123.
5. Україна та глобальна продовольча безпека в умовах війни. Аналітичний огляд. НІСД, 2022. <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ukrayina-ta-hlobalna-prodovolcha-bezpeka-v-umovakh-viyny>.
6. European Electricity Review 2022. <https://ember-climate.org/insights/research/european-electricity-review-2022/>.
7. Sun X., Jia M., Xu Z., Liu Z., Liu X., Liu Q. An investigation of the determinants of energy intensity in emerging market countries. Energy Strategy Reviews. 2022. №39. 100790. URL: www.elsevier.com/locate/esr.
8. Визначення рівня енергетичної безпеки України: аналіт. доп. / [Суходоля О. М., Харазішвілі Ю. М., Бобро Д. Г., Рябцев Г. Л., Завгородня С. П.] ; за заг. ред. О. М. Суходолі. Київ : НІСД, 2021. 71 с.
9. European Commission, The European Green Deal: Clean Energy, December 2019, at https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_19_6723.
10. Ratner M., Belkin P., Garding S.E., and Welt C. European energy security: options for EU natural gas diversification. Current Politics and Economics of Europe. 2021. Vol. 32. Is. 2-3. Pp. 301-347.
11. The quest for security : protection without protectionism and the challenge of global governance / [edited by] Joseph E. Stiglitz and Mary Kaldor. New York: Columbia University Press, 2013. 204 p.
12. Буравльов Є. П. Глобалізація: проблеми безпеки / Рада національної безпеки і оборони України; Інститут проблем національної безпеки. К. : Ін-т проблем нац. безпеки, 2007. 160с.
13. Глобальна та національна безпека : підручник / [В.І. Абрамов ... [та ін.] ; за загальною редакцією Г.П. Ситника ; Національна академія державного управління при Президентові України, Громадська організація "Академія національної безпеки". Київ : НАДУ, 2016. 781 с.

Тема 7. Міжнародна валютно-фінансова безпека

Питання для самостійного опрацювання

1. Стан і тенденції розвитку валютно-фінансової системи України в умовах глобальних викликів.
2. Діяльність ТНК та проблеми відтоку капіталів (на прикладі конкретних країн).
3. Зовнішній борг країн: ризики і загрози для національної та міжнародної безпеки.

Рекомендована література:

1. Бабець І.Г., Миценко І.М. Трансформація системи управління зовнішньоекономічною та інвестиційною безпекою України в умовах глобалізації: монографія. Кропивницький: ЦНТУ, Поліграф-Сервіс, 2021. 464 с.
2. Богдан Т. П. Глобальні умови та внутрішні ризики функціонування валютно-фінансової сфери України. Фінанси України. 2017. № 1. С. 52-74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2017_1_6.

3. Стратегія розвитку фінансової сфери України до 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf.
4. Васютинська, Л.А. Міжнародні фінанси: Навчальний посібник. Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2017. 310 с.
5. Співробітництво України з міжнародними фінансовими інституціями. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/spivrobitnictvo-ukrayini-z-mizhnarodnimi-finansovimi-instituciyami>.
6. Сіденко С.В., Кульбіда М.В. Міжнародні фінансові організації у процесах економічної модернізації країн. Міжнародна економічна політика. 2020. №1-2(32-33). С. 100-136. http://iepjournals.com/journals/32-33/2020_5_Sidenko_Kulbida.pdf.
7. Міжнародний бізнес : підручник / В. А. Вергун, А. І. Кредісов, О. І. Ступницький та ін. ; за ред. проф. Вергун. К. : ВАДЕКС, 2014. 810 с.
8. Ponciano J., Hansen S. (2019). The World's Largest Public Companies 2019: Global 2000 By The Numbers. URL: <https://www.forbes.com/sites/jonathanponciano/2019/05/15/worlds-largest-companies-2019-global-2000/?sh=636d74d74ada>.
9. OECD (2020). Transnational corporation investment and development 2020. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/diaeia2020d1_en.pdf.
10. OECD (2020). Impact of Covid-19 Pandemic on Trade and Development. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/osg2020d1_en.pdf.
11. OECD (2020). Transnational corporation investment and development. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/diaeia2020d2_en.pdf.
12. Немировська О.В. Аналіз та оцінка економічної діяльності ТНК в Україні. Ефективна економіка. 2014. №12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3643>.
13. Babets I., Mytsenko I. External Debt Management Strategy as a Factor of Economic Security of Ukraine. VUZF Review. 2022. Vol. 7(2). Pp. 216-228. Doi: <https://doi.org/10.38188/2534-9228.22.2.22>.
14. Динаміка зовнішнього державного боргу і валового зовнішнього боргу (ВЗБ) України з 2009 р. по 2021 р. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/foreign/2012/>.
15. Аналіз сучасного стану державного боргу та ключові напрями забезпечення боргової безпеки України: аналітична записка. URL: http://www.niss.gov.ua/public/File/2015_analit/derzh_borg.pdf.
16. Павутина боргів Єврозони URL: http://www.bbc.co.uk/ukrainian/multimedia/2011/11/111118_eurozone_debt_ak_it.shtml.

Тема 9. Міжнародний тероризм та його вплив на систему міжнародної економічної безпеки

Питання для самостійного опрацювання

1. Фінансування терористичних організацій: загрози для національної та міжнародної безпеки.
2. Антитерористична діяльність США, ЄС та інших країн світу.

Рекомендована література:

1. Концепція боротьби з тероризмом в Україні. Указ президента України від 5

- березня 2019 року № 53/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53/2019#Text>.
2. FATF (2021). Ethnically or racially motivated terrorism financing. Report. URL: <https://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/ethnically-racially-motivated-terrorism-financing.html>.
 3. FATF (2019). Terrorist Financing Risk Assessment Guidance. Report. URL: <https://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/terrorist-financing-risk-assessment-guidance.html>.
 4. Баранов О.П. Фінансування тероризму як загроза національній безпеці. Інвестиції: практика та досвід. 2018. №9. С. 108-112. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/9_2018/22.pdf.
 5. Лисак С.П. Джерела, форми та канали фінансування тероризму: сучасні завдання державного управління щодо запобігання та протидії. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2019. №9. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/9_2019/77.pdf.
 6. Пряженцева І. Запобігання та протидія фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Київ: Національний банк України, 2020. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Protidiya_finansuvannyu_rozpovsyudzhennya_zm_z_pr_2020-12-18.pdf?v=4.
 7. Ярмош О.В., Хом'якова М.Є. Міжнародний тероризм та особливості боротьби з ним на регіональному рівні на прикладі ЄС та ШОС. Вісник Харків. нац-го ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2020. Вип. 12. С. 69-76.
 8. Актуальні питання протидії тероризму у світі та в Україні: аналіт. доповідь / [Резнікова О.О., Місюра А.О., Дрьомов С.В., Войтовський К.Є.]; за заг. ред. О.О. Резнікової. К.: НІСД, 2017. 60 с.
 9. Актуальні методи, способи та фінансові інструменти фінансування тероризму та сепаратизму / Департамент фінансових розслідувань. Державна служба фінансового моніторингу України, 2021. <https://fiu.gov.ua>.
 10. Бекер А., Губенко Д. Звідки у терористів "Ісламської держави" гроші. URL: <http://www.dw.com/uk/звідки-у-терористів-ісламської-держави-гроші/a-18862773>.
 11. Іноземний досвід протидії тероризму: висновки для України. Аналітична записка / Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka/inozemniy-dosvid-protidii-terorizmu-visnovki-dlya-ukraini>.
 12. Тероризм у сучасному глобалізаційному просторі : філософсько-правовий вимір : монографія / В.С. Канцір. Львів : Край, 2011. – 554 с.
 13. Міжнародний тероризм - кому це вигідно? URL: <http://wartime.org.ua/1155-mzhnarodniy-terorizm-komu-ce-vigdno.html>.

2.2. Підготовка до семінарських занять

Підготовка до семінарських занять потребує серйозних зусиль і відповідального ставлення студента. Зокрема, готуючись до семінарських занять, студенти повинні самостійно глибоко опрацювати відповідну тему з курсу шляхом вивчення основної та додаткової літератури з теми, здійснити самостійний пошук додаткових джерел.

При підготовці до виступу на семінарському занятті важливо визначити коло проблем, які потребують обговорення з того чи іншого питання, підібрати як теоретико-методичний, так й емпіричний матеріал.

Слід урахувати, що на виступ на семінарському занятті відводиться не більше 10 хвилин, тому матеріал має викладатися по суті, стисло і чітко, і завершуватися короткими висновками. Не слід забувати про вільну форму викладання матеріалу.

2.3. Виконання індивідуальних завдань

При підготовці індивідуального завдання слід керуватися вимогами, які висуваються до цього виду самостійної роботи. По-перше, воно має характеризуватися чіткою структурою згідно з визначеним планом. По-друге, індивідуальне завдання повинно логічно висвітлювати питання, яке розглядається. По-третє, воно повинно мати узагальнюючий характер оцінок подій, явищ. По-четверте, характеризуватися чіткою аргументацією висновків з усіх поставлених питань.

2.3.1. Теми індивідуальних завдань

Тема 1. Теоретичні основи міжнародної економічної безпеки

Індивідуальне завдання №1. Обґрунтування сутності поняття «міжнародна економічна безпека»

Зміст завдання

1. У науковій літературі знайти визначення поняття «міжнародна економічна безпека» (не менше 5-ти).
2. Проаналізувати визначення «міжнародна економічна безпека», сформульовані науковцями, виділити сутнісні ознаки економічної безпеки на міжнародному рівні..
3. Сформулювати власне розуміння поняття «міжнародна економічна безпека» і відобразити його у визначенні цієї економічної категорії.
4. Завдання оформити у вигляді таблиці, де в першому стовпчику подати визначення поняття «міжнародна економічна безпека», у другому стовпчику вказати автора, який сформулював визначення і джерело, в якому опубліковано визначення, у третьому стовпчику навести власні зауваження щодо повноти визначення терміну.
5. У висновках подати власне визначення терміну «міжнародна економічна безпека».
6. Додати список літератури.

Рекомендована література:

1. Бабець І.Г. Міжнародна економічна безпека: проблеми методології дослідження. Україна в умовах трансформації міжнародної системи безпеки: матер. міжнарод. наук.-практ. конфер (Львів, 19 травня 2016 р.) / Упор. Мальський Р.З., Кучик О.С., Вовк Р.В. – Львів: Факультет міжнародних відносин ЛНУ ім. І.Франка, 2016. 118 с., С. 85-88.
2. Гапєєва О.М. Міжнародна економічна безпека країн в умовах сталого розвитку: автореф. дис. ... д. екон. наук., спец. 08.00.02 – світове господарство і

міжнародні економічні відносини. Вінниця: Донецький національний університет ім. Василя Стуса, 2021. 43 с. URL: <https://abstracts.donnu.edu.ua/article/view/9413>.

3. Грибіненко О. М. Міжнародна економічна безпека в контексті сталого розвитку: Монографія. Д: Середняк Т.К., 2020. 434 с.

4. Глобальна та національна безпека : підручник / [В.І. Абрамов ... [та ін.] ; за загальною редакцією Г.П. Ситника ; Національна академія державного управління при Президентові України, Громадська організація "Академія національної безпеки". - Київ : НАДУ, 2016. – 781 с.

Тема 2. Загрози міжнародній економічній безпеці в умовах глобалізації

Індивідуальне завдання №2. Традиційні та нові загрози міжнародній економічній безпеці в умовах глобалізації

Зміст завдання

1. Визначити джерела виникнення загроз міжнародній економічній безпеці.
2. Сформулювати перелік відповідних загроз міжнародній економічній безпеці, в якому виокремити групу традиційних та нових загроз.
3. Окреслити взаємозв'язок загроз міжнародній економічній безпеці із викликами та ризиками для національної безпеки країн із різним рівнем економічного розвитку.
4. Завдання оформити у вигляді аналітичної доповіді (до 5 стор.). Список використаних джерел – обов'язковий.

Рекомендована література:

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України». Указ Президента України; Стратегія від 14.09.2020 № 392/2020.
2. Про національну безпеку України. Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII (редакція від 24.10.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.
3. Бабець І.Г., Миценко І.М. Трансформація системи управління зовнішньоекономічною та інвестиційною безпекою України в умовах глобалізації: монографія. Кропивницький: ЦНТУ, Поліграф-Сервіс, 2021. 464 с.
4. Бабець І.Г. Міжнародна економічна безпека: проблеми методології дослідження. Україна в умовах трансформації міжнародної системи безпеки: матер. міжнарод. наук.-практ. конфер (Львів, 19 травня 2016 р.) / Упор. Мальський Р.З., Кучик О.С., Вовк Р.В. – Львів: Факультет міжнародних відносин ЛНУ ім. І.Франка, 2016. – 118 с., С. 85-88.
5. Гнатенко В. Загрози економічній безпеці держави в умовах глобалізації. Аспекти публічного управління. 2021. Т. 9. №1. С. 55-62.
6. Скорук О. В. Економічна безпека держави: сутність, складові елементи та проблеми забезпечення. Науковий вісник Ужгородського національного університету: Сер.: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2016. Вип. 6. Ч. 3. С. 39–42.
7. Білорус О.Г., Лук'яненко Д.Г. та ін. Глобалізація і безпека розвитку: монографія / НАН України; Інститут світової економіки і міжнародних відносин; Київський національний економічний ун-т. К., 2009. 734 с.

8. Буравльов Є. П. Глобалізація: проблеми безпеки / Рада національної безпеки і оборони України; Інститут проблем національної безпеки. К. : Ін-т проблем нац. безпеки, 2007. 160с.

9. Глобальна та національна безпека : підручник / [В.І. Абрамов ... [та ін.] ; за загальною редакцією Г.П. Ситника ; Національна академія державного управління при Президентіві України, Громадська організація "Академія національної безпеки". Київ : НАДУ, 2016. 781 с.

10. Міжнародне безпекове середовище: виклики і загрози національній безпеці України / Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова ; за ред. К. А. Кононенка. К. : НІСД, 2013. 56 с.

Тема 3. Сучасні концепції міжнародної економічної безпеки

Індивідуальне завдання №3. Роль міжнародних організацій у реалізації сучасних концепцій міжнародної економічної безпеки

Зміст завдання

1. Охарактеризувати цілі та завдання міжнародних організацій (НАТО, ОБСЄ, ООН, СОТ, МВФ), які безпосередньо спрямовані на забезпечення колективної міжнародної економічної безпеки.

2. Проаналізувати дієвість існуючих правових гарантій здійснення міжнародної економічної безпеки.

3. Завдання оформити у вигляді аналітичної доповіді (до 5 стор.). Список використаних джерел – обов'язковий.

Рекомендована література:

1. Артёмов І. Сучасні концепції міжнародних відносин та безпекові фактори зовнішньої політики України. Геополітика України: історія і сучасність. Збірник наукових праць. 2018. Вип. 2 (21). С. 56-77. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/>.

2. Буравльов Є. П. Глобалізація: проблеми безпеки / Рада національної безпеки і оборони України; Інститут проблем національної безпеки. — К. : Ін-т проблем нац. безпеки, 2007. - 160с.

3. Василенко В. А. Генеза, зміст і шляхи реалізації концепції міжнародної екологічної безпеки. Вісник Національної академії наук України. 2017. № 7. С. 88-96.

4. Глобальна та національна безпека : підручник / [В.І. Абрамов ... [та ін.] ; за загальною редакцією Г.П. Ситника ; Національна академія державного управління при Президентіві України, Громадська організація "Академія національної безпеки". - Київ : НАДУ, 2016. – 781 с.

5. Кравченко С.О., Кравченко В.В. Міжнародні організації як суб'єкти глобального управління. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. 2017. Т. 28 (67). № 1. URL: http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2017/1_2017/4.pdf.

6. Міжнародне безпекове середовище: виклики і загрози національній безпеці України / Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова ; за ред. К. А. Кононенка. – К. : НІСД, 2013. – 56 с.

7. Толстов С. В. Концепції міжнародної безпеки: методологічні підходи та понятійні принципи. Трансформація стратегічної стабільності та проблеми ядерної безпеки на початку XXI століття: збірник наукових праць. 2017. С. 41-67.

8. Міжнародні організації: навч. посібник / [Мокий А.І., Бабець І.Г., Яхно Т.П.]. К.: Центр учбової літератури, 2011. 280 с.

9. Міжнародні стратегії економічного розвитку : навч. посібник / О. Б. Чернега, А. А. Семенов, В. С. Білозубенко, Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. 2-ге вид., оновлене і доп. Львів : Магнолія-2006, 2009. 345 с.

Тема 5. Забезпечення економічної безпеки в рамках міжнародного поділу праці та світової торгівлі

Індивідуальне завдання №4. Торговельні війни та їх вплив на стан міжнародної економічної безпеки

Зміст завдання

1. Знайти у засобах масової інформації три приклади ведення торговельної війни, охарактеризувати причини конфліктів та способи їх вирішення.

2. Проаналізувати вибрані ситуації з точки зору їх впливу на стан міжнародної економічної безпеки. Окреслити наслідки для економік країн-учасниць конфліктів.

3. Завдання оформити у вигляді аналітичної доповіді (до 5 стор.). Список використаних джерел – обов'язковий.

Рекомендована література:

1. Бабець І.Г., Миценко І.М. Трансформація системи управління зовнішньоекономічною та інвестиційною безпекою України в умовах глобалізації: монографія. Кропивницький: ЦНТУ, Поліграф-Сервіс, 2021. 464 с.

2. Безрукова Н.В., Василенко М. В. Світові торговельні війни: особливості та наслідки. Ефективна економіка. 2015. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4153>.

3. Глобальна та національна безпека : підручник / [В.І. Абрамов ... [та ін.] ; за загальною редакцією Г.П. Ситника ; Національна академія державного управління при Президенті України, Громадська організація "Академія національної безпеки". - Київ : НАДУ, 2016. – 781 с.

4. Торговельні війни сучасності та їх вплив на економічне зростання і розвиток у світі та Україні. / Наук. ред. В. Юрчишин. Київ: Заповіт, 2019. 190 с. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_trade_wars.pdf.

5. Калюжна Н. В. Міждержавні торговельні конфлікти як уособлення політики неопротекціонізму. Проблеми системного підходу в економіці. 2019. Вип. 1 (69). С. 30-36. URL: http://www.psaе-jrnl.nau.in.ua/journal/1_69_1_2019_ukr/5.pdf.

6. Матвійчук Н. Торговельна війна між США та Китаєм: які країни отримують вигоду? Аналітичний центр ADASTRA, 2019, 20 червня. URL: <https://adastra.org.ua/blog/torgovelnа-vijna-mizh-sshа-tа-kitayem-yaki-krayini-otrimuyut-vigodu>.

7. Щербина А. Світова торговельна війна: на які ймовірні сценарії розвитку подій варто очікувати. Та як діяти Україні за таких умов. URL:

<https://mind.ua/openmind/20200880-svitova-torgovelnna-vijna-na-yaki-jmovirni-scenariyi-rozvitku-podij-varto-ochikuvati>.

8. Якубовський С. О., Родіонова Т. А., Бабінчук О. С. Торговельне протистояння США і Китаю: причини та наслідки. Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія “Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм”. 2020. Вип. 11. С. 35-44.

Тема 8. Криміналізація економіки та її вплив на систему міжнародної економічної безпеки

Індивідуальне завдання №5. Транскордонна організована злочинність та її вплив на систему міжнародної економічної безпеки

Зміст завдання

1. Проаналізувати масштаби транскордонної економічної злочинності в Україні та сусідніх країнах (організація каналів нелегального переправлення мігрантів; торгівля людьми; контрабанда; відмивання коштів, отриманих злочинним шляхом).

2. Охарактеризувати вплив транскордонної злочинності на систему міжнародної економічної безпеки.

Рекомендована література:

1. Буркаль В.С. Протидія транснаціональній організованій злочинності у сфері економіки. Дис. ... канд. юрид. Наук, спец. 12.00.08 - кримінальне право та кримінологія; кримінальновиконавче право. Університет державної фіскальної служби України, Ірпінь, 2019. URL: <https://www.nusta.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/Dis-%D0%91%D1%83%D1%80%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D1%8C.pdf>.

2. Краснов, О. В. Протидія організованій злочинності органами Державної прикордонної служби України. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2019. № 1(85). С. 258-266. <https://doi.org/10.33766/2524-0323.85.258-266>.

3. Махлай О.М. Протидія транскордонній злочинній діяльності на державному кордоні України. Право і суспільство. 2017. №5. Ч. 2. С. 212-215. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/5_2017/part_2/47.pdf.

4. Полянська В. С. Питання європейського співробітництва у протидії транснаціональній організованій економічній злочинності. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2018. №3 (108). С. 67–79.

5. Філіппов С.О. Транскордонна злочинність: кількісно-якісні показники, проблема латентності та поліморфізм. Часопис Київського університету права. 2018. №4. С. 269-273. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/669827.pdf>.

6. Шкурко В.І. Окремі питання протидії транснаціональній злочинності як загрози світовій економіці в умовах глобалізації. Південноукраїнський правничий часопис. 2019. №1. С. 104-108. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2019/1/28.pdf>.

7. Транснаціональна злочинність : монографія / М.Г. Вербенський ; Міністерство внутрішніх справ України, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпропетровськ : Ліра ЛТД, 2009. 355 с.

8. Типові інструменти, способи та механізми розміщення і відмивання кримінальних доходів / Департамент фінансових розслідувань, Державна служба

2.4. Підготовка до підсумкового контролю

Залікова контрольна робота складається з двох теоретичних питань і 10 тестів, які передбачають перевірку розуміння слухачами основних понять дисципліни; перевірку засвоєння студентами основних закономірностей інноваційного процесу, основних аспектів міжнародної економічної безпеки, виявлення і зниження впливу загроз на глобальному рівні та напрямів об'єднання зусиль міжнародної спільноти щодо зміцнення системи безпеки у світі.

Підсумковий контроль дозволяє викладачеві визначити узагальнений рівень теоретичних знань студентів за програмою навчальної дисципліни.

Підготовка до підсумкового контролю включає опрацювання студентами основних теоретико-методологічних та наукових положень за темами затвердженої навчальної програми дисципліни, що розглядалися на лекціях; акумулювання навичок розширеного засвоєння теоретичних знань, індивідуального їх застосування для вироблення оптимальних підходів щодо вирішення конкретних проблем, здобутих та закріплених під час самостійного опрацювання матеріалу, що не викладається на лекціях, підготовки та участі у семінарських заняттях, а також при підготовці індивідуального завдання.

2.4.1. Контрольні питання для підготовки до заліку

1. Сучасна концепція і доктрини національної безпеки.
2. Економічна безпека країни та її зовнішньоекономічна складова.
3. Аспекти міжнародної економічної безпеки: колективний (груповий) і національний (державний).
4. Національні економічні інтереси, їх конфлікт на міжнародній арені.
5. Механізм взаємозалежності країн та його роль у формуванні системи міжнародної економічної безпеки.
6. Система міжнародної економічної безпеки, її об'єкти та суб'єкти, основні завдання, принципи та механізми функціонування.
7. Роль міжнародних інститутів у забезпеченні колективної міжнародної економічної безпеки.
8. Поняття і сутність загроз безпеці.
9. Класифікація загроз на різних рівнях системної ієрархії управління.
10. Джерела і чинники загроз міжнародній економічній безпеці.
11. Вплив глобалізаційних процесів на формування міжнародного безпекового середовища.
12. Глобальні проблеми сучасності в системі міжнародної економічної безпеки.
13. Взаємозв'язок загроз міжнародній економічній безпеці із викликами та ризиками для національної безпеки країн із різним рівнем економічного розвитку.
14. Операційні моделі міжнародної економічної безпеки.
15. Зміст та класифікація концепцій міжнародної економічної безпеки.

16. Концепція рівноваги/балансу сил (balance of power).
17. Концепція глобальної/спільної/всеосяжної безпеки (common security).
18. Концепція колективної безпеки (collective security).
19. Концепція кооперативної безпеки (cooperative security).
20. Підхід О.Вівера до концепції кооперативної безпеки.
21. Сутність підходу Маршалл-Центру до концепції кооперативної безпеки.
22. Переваги і недоліки основних підходів до реалізації кооперативної системи безпеки.
23. Роль міжнародних організацій (НАТО, ОБСЄ, ООН, СОТ, МВФ) у реалізації сучасних концепцій міжнародної економічної безпеки.
24. Моделі та сценарії розвитку світу та його регіонів.
25. Роль розвинених країн у формуванні міжнародної економічної безпеки.
26. Соціокультурні аспекти міжнародної економічної безпеки.
27. Поглиблення міжнародного поділу праці, спеціалізації та кооперації країн і посилення загроз зовнішньоекономічної безпеки.
28. Оцінка наслідків прямих і портфельних інвестицій в світовій економіці для зовнішньоекономічної безпеки країни.
29. Забезпечення зовнішньоекономічної безпеки і міжнародна торгівля.
30. Роль і місце тарифних і нетарифних методів протекціонізму в сучасному міжнародному обміні.
31. Лібералізація світової торгівлі і проблеми міжнародної, регіональної і зовнішньоекономічної безпеки.
32. Світова організація торгівлі як інституційний інструмент міжнародної економічної безпеки.
33. Енергетична, екологічна, сировинна і продовольча кризи.
34. Перспективи стану енергетичної, екологічної, сировинної і продовольчої складових світового господарства у відповідності з різними сценаріями розвитку.
35. Боротьба за ресурси і баланс сил як чинники міжнародної економічної безпеки.
36. Продовольча незалежність і заходи з її підтримки в Європі і США.
37. Колективна енергетична безпека в Європі.
38. Американська політика забезпечення максимальної енергетичної безпеки.
39. Екологічна безпека світу і окремих країн.
40. Сучасна валютно-фінансова система і міжнародна економічна безпека.
41. Фінансові кризи і їх вплив на міжнародну валютно-фінансову безпеку.
42. Діяльність ТНК в Україні та проблеми відтоку капіталів.
43. Співпраця з міжнародними валютно-фінансовими організаціями: переваги і загрози для національної безпеки.
44. Поняття і форми криміналізації економіки.
45. Особливості криміналізації економіки в розвинених і постсоціалістичних країнах.
46. Транскордонна організована злочинність та її вплив на систему міжнародної економічної безпеки.
47. Взаємодія тіньового сектора економіки України та інших країн.
48. Відмивання коштів, отриманих від злочинної діяльності.
49. Колективна боротьба проти криміналізації світової економіки.
50. Сутність та основні характеристики міжнародного тероризму.

51. Основні форми тероризму та їх взаємозв'язок із економікою.
52. Масштаби міжнародного тероризму та економічні аспекти функціонування терористичних організацій.
53. Феномен інформаційного тероризму як загрози міжнародній безпеці.
54. Антитерористична діяльність США, ЄС та інших країн світу.

3. Рекомендована література

Основна

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України». Указ Президента України; Стратегія від 14.09.2020 № 392/2020.
2. Концепція боротьби з тероризмом в Україні. Указ президента України від 5 березня 2019 року № 53/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53/2019#Text>.
3. Бабець І.Г., Миценко І.М. Трансформація системи управління зовнішньоекономічною та інвестиційною безпекою України в умовах глобалізації: монографія. Кропивницький: ЦНТУ, Поліграф-Сервіс, 2021. 464 с.
4. Буравльов Є. П. Глобалізація: проблеми безпеки / Рада національної безпеки і оборони України; Інститут проблем національної безпеки. К. : Ін-т проблем нац. безпеки, 2007. 160с.
5. Вінічук М.В., Наконечна Н.В. Економічна безпека держави: соціально-економічний вимір: Навчальний посібник. Львів, Ліга-Прес: 2017. 322 с.
6. Глобальна та національна безпека : підручник / [В.І. Абрамов ... [та ін.] ; за загальною редакцією Г.П. Ситника ; Національна академія державного управління при Президентові України, Громадська організація "Академія національної безпеки". Київ : НАДУ, 2016. 781 с.
7. Грибіненко О. М. Міжнародна економічна безпека в контексті сталого розвитку: Монографія. Д: Середняк Т.К., 2020. 434 с.

Додаткова

1. Актуальні методи, способи та фінансові інструменти фінансування тероризму та сепаратизму / Департамент фінансових розслідувань. Державна служба фінансового моніторингу України, 2021. <https://fiu.gov.ua>.
2. Актуальні питання протидії тероризму у світі та в Україні: аналіт. доповідь / [Резнікова О.О., Місюра А.О., Дрьомов С.В., Войтовський К.Є.]; за заг. ред. О.О. Резнікової. К.: НІСД, 2017. 60 с.
3. Аналіз сучасного стану державного боргу та ключові напрями забезпечення боргової безпеки України: аналітична записка. URL: http://www.niss.gov.ua/public/File/2015_analit/derzh_borg.pdf.
4. Артёмов І. Сучасні концепції міжнародних відносин та безпекові фактори зовнішньої політики України. Геополітика України: історія і сучасність. Збірник наукових праць. 2018. Вип. 2 (21). С. 56-77. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/>.
5. Бабець І.Г. Міжнародна економічна безпека: проблеми методології дослідження. Україна в умовах трансформації міжнародної системи безпеки: матер. міжнарод. наук.-практ. конфер (Львів, 19 травня 2016 р.) / Упор. Мальський Р.З., Кучик О.С., Вовк Р.В. – Львів: Факультет міжнародних відносин ЛНУ ім. І.Франка, 2016. 118 с., С. 85-88.

6. Баранов О.П. Фінансування тероризму як загроза національній безпеці. Інвестиції: практика та досвід. 2018. №9. С. 108-112. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/9_2018/22.pdf.
7. Барановська В.М. Роль економічної дипломатії у зовнішньоекономічній діяльності країни. Економіка і держава. 2012. № 2. С. 24-26.
8. Безрукова Н.В., Василенко М. В. Світові торговельні війни: особливості та наслідки. Ефективна економіка. 2015. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4153>.
9. Бекер А., Губенко Д. Звідки у терористів "Ісламської держави" гроші. URL: <http://www.dw.com/uk/звідки-у-терористів-ісламської-держави-гроші/a-18862773>.
10. Білорус О.Г., Лук'яненко Д.Г. та ін. Глобалізація і безпека розвитку: монографія / НАН України; Інститут світової економіки і міжнародних відносин; Київський національний економічний ун-т. К., 2009. 734 с.
11. Богдан Т. П. Глобальні умови та внутрішні ризики функціонування валютно-фінансової сфери України. Фінанси України. 2017. № 1. С. 52-74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2017_1_6.
12. Буркаль В.С. Протидія транснаціональній організованій злочинності у сфері економіки. Дис. ... канд. юрид. Наук, спец. 12.00.08 - кримінальне право та кримінологія; кримінальновиконавче право. Університет державної фіскальної служби України, Ірпінь, 2019. URL: <https://www.nusta.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/Dis-%D0%91%D1%83%D1%80%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D1%8C.pdf>.
13. Васютинська, Л.А. Міжнародні фінанси: Навчальний посібник. Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2017. 310 с.
14. Визначення рівня енергетичної безпеки України: аналіт. доп. / [Суходоля О. М., Харазішвілі Ю. М., Бобро Д. Г., Рябцев Г. Л., Завгородня С. П.] ; за заг. ред. О. М. Суходолі. Київ : НІСД, 2021. 71 с.
15. Гапєєва О.М. Міжнародна економічна безпека країн в умовах сталого розвитку: автореф. дис. ... д. екон. наук., спец. 08.00.02 – світове господарство і міжнародні економічні відносини. Вінниця: Донецький національний університет ім. Василя Стуса, 2021. 43 с. URL: <https://abstracts.donnu.edu.ua/article/view/9413>.
16. Гаращук О., Куценко В. Інноваційні аспекти формування сталого розвитку та соціальної безпеки в соціокультурному контексті. Вісник економіки. 2022. №1. <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1328>.
17. Гнатенко В. Загрози економічній безпеці держави в умовах глобалізації. Аспекти публічного управління. 2021. Т. 9. №1. С. 55-62.
18. Діль О. Бренд країни та економічна дипломатія: іспанський досвід для України. URL: <http://uaforeignaffairs.com.ua/ekspertna-dumka/view/article/brend-krajini-ta-ekonomichna-diplomatija-ispanskii-dos/>.
19. Динаміка зовнішнього державного боргу і валового зовнішнього боргу (ВЗБ) України з 2009 р. по 2021 р. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/foreign/2012/>.
20. Іноземний досвід протидії тероризму: висновки для України. Аналітична записка / Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka/inozemniy-dosvid-protidii-terorizmu-visnovki-dlya-ukraini>.
21. Калюжна Н. В. Міждержавні торговельні конфлікти як уособлення політики неопротекціонізму. Проблеми системного підходу в економіці. 2019. Вип. 1 (69). С. 30-36. URL: http://www.psae-jrnl.nau.in.ua/journal/1_69_1_2019_ukr/5.pdf.

37. Пряженцева І. Запобігання та протидія фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Київ: Національний банк України, 2020. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Protidiya_finansuvannyu_rozповсюdzhennya_zm_z_pr_2020-12-18.pdf?v=4.
38. Пухальська Я.П. Економічна дипломатія в умовах глобалізації. Економічний простір. 2014. №87. С. 24-32.
39. Резнікова О.О. Основні тренди трансформації глобальної економічної і суспільної моделі: висновки для України. Стратегічні пріоритети. 2012. № 2(23). URL: http://www.niss.gov.ua/public/file/str_prioritetu/sp_2_2012.pdf.
40. Сіденко С.В., Кульбіда М.В. Міжнародні фінансові організації у процесах економічної модернізації країн. Міжнародна економічна політика. 2020. №1-2(32-33). С. 100-136. http://iepjournals.com/journals/32-33/2020_5_Sidenko_Kulbida.pdf.
41. Скорук О. В. Економічна безпека держави: сутність, складові елементи та проблеми забезпечення. Науковий вісник Ужгородського національного університету: Сер.: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2016. Вип. 6. Ч. 3. С. 39–42.
42. Стежко Н.В. Глобальна продовольча проблема: її особливості та імперативи вирішення в сучасних умовах : монографія. Кіровоград : [б.в.], 2016. 559 с.
43. Співробітництво України з міжнародними фінансовими інституціями. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/spivrobotnictvo-ukrayini-z-mizhnarodnimi-finansovimi-instituciyami>.
44. Стратегія розвитку фінансової сфери України до 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf.
45. Сурілова О. О. Продовольча безпека в умовах пандемії. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Т. 28 / голов. ред. Ю. В. Цуркан-Сайфуліна. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 117-123.
46. Типові інструменти, способи та механізми розміщення і відмивання кримінальних доходів / Департамент фінансових розслідувань, Державна служба фінансового моніторингу України. URL: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2015/20151230/typ2015+.pdf.
47. Транснаціональна злочинність : монографія / М.Г. Вербенський ; Міністерство внутрішніх справ України, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпропетровськ : Ліра ЛТД, 2009. 355 с.
48. Тероризм у сучасному глобалізаційному просторі : філософсько-правовий вимір : монографія / В.С. Канцір. Львів : Край, 2011. 554 с.
49. Толстов С. В. Концепції міжнародної безпеки: методологічні підходи та понятійні принципи. Трансформація стратегічної стабільності та проблеми ядерної безпеки на початку ХХІ століття: збірник наукових праць. 2017. С. 41-67.
50. Торговельні війни сучасності та їх вплив на економічне зростання і розвиток у світі та Україні. / Наук. ред. В. Юрчишин. Київ: Заповіт, 2019. 190 с. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_trade_wars.pdf.
51. Україна та глобальна продовольча безпека в умовах війни. Аналітичний огляд. НІСД, 2022. <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ukrayina-ta-hlobalna-prodovolcha-bezpeka-v-umovakh-viyny>.
52. Філіппов С.О. Транскордонна злочинність: кількісно-якісні показники, проблема латентності та поліморфізм. Часопис Київського університету права. 2018. №4. С. 269-273. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/669827.pdf>.

53. Шаров О. М. Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи : монографія. Національний інститут стратегічних досліджень. Київ: НІСД, 2019. 560 с.
54. Шкурко В.І. Окремі питання протидії транснаціональній злочинності як загрози світовій економіці в умовах глобалізації. Південноукраїнський правничий часопис. 2019. №1. С. 104-108. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2019/1/28.pdf>.
55. Щербина А. Світова торговельна війна: на які ймовірні сценарії розвитку подій варто очікувати. Та як діяти Україні за таких умов. URL: <https://mind.ua/openmind/20200880-svitova-torgovelna-vijna-na-yaki-jmovirni-scenariyi-rozvitku-podij-varto-ochikuvati>.
56. Якубовський С. О., Родіонова Т. А., Бабінчук О. С. Торговельне протистояння США і Китаю: причини та наслідки. Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія “Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм”. 2020. Вип. 11. С. 35-44.
57. Ярмош О.В., Хом’якова М.Є. Міжнародний тероризм та особливості боротьби з ним на регіональному рівні на прикладі ЄС та ШОС. Вісник Харків. нац-го ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2020. Вип. 12. С. 69-76.
58. Babets I., Mytsenko I. External Debt Management Strategy as a Factor of Economic Security of Ukraine. VUZF Review. 2022. Vol. 7(2). Pp. 216-228. Doi: <https://doi.org/10.38188/2534-9228.22.2.22>.
59. Biscop, Sven. The Lonely Strategist: Who but the High Representative and the EEAS Cares About the EU Global Strategy?. European Foreign Affairs Review 26, no. 1 (2021): 25–34.
60. European Electricity Review 2022. <https://ember-climate.org/insights/research/european-electricity-review-2022/>.
61. European Commission, The European Green Deal: Clean Energy, December 2019, at https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_19_6723.
62. FATF (2021). Ethnically or racially motivated terrorism financing. Report. URL: <https://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/ethnically-rationally-motivated-terrorism-financing.html>.
63. FATF (2019). Terrorist Financing Risk Assessment Guidance. Report. URL: <https://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/terrorist-financing-risk-assessment-guidance.html>.
64. Global Food Security Index. URL: <https://foodsecurityindex.eiu.com/Index>.
65. Jarmon, Jack A. The New Era in U.S. National Security. An Introduction to Emerging Threats and Challenges. Maryland: Rowman & Littlefield, 2014.
66. OECD (2020). Transnational corporation investment and development 2020. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/diaeia2020d1_en.pdf.
67. OECD (2020). Impact of Covid-19 Pandemic on Trade and Development. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/osg2020d1_en.pdf.
68. OECD (2020). Transnational corporation investment and development. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/diaeia2020d2_en.pdf
69. Ponciano J., Hansen S. (2019). The World's Largest Public Companies 2019: Global 2000 By The Numbers. URL: <https://www.forbes.com/sites/jonathanponciano/2019/05/15/worlds-largest-companies-2019-global-2000/?sh=636d74d74ada>.

70. Ratner M., Belkin P., Garding S.E., and Welt C. European energy security: options for EU natural gas diversification. *Current Politics and Economics of Europe*. 2021. Vol. 32. Is. 2-3. Pp. 301-347.

71. Sun X., Jia M., Xu Z., Liu Z., Liu X., Liu Q. An investigation of the determinants of energy intensity in emerging market countries. *Energy Strategy Reviews*. 2022. №39. 100790. URL: www.elsevier.com/locate/esr.

72. Tai, Michael. *China and Her Neighbours: Asian Diplomacy from Ancient History to the Present*. 2019. 219 p.

73. *The quest for security : protection without protectionism and the challenge of global governance* / [edited by] Joseph E. Stiglitz and Mary Kaldor. New York: Columbia University Press, 2013. 204 p.

74. *The State of Food Security and Nutrition of the World: Safeguarding against Economic Slowdowns and Downturns*. FAO: Rome, 2019. 239 p. URL: <http://www.fao.org/3/ca5162en/ca5162en.pdf>.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://www.ukrstat.gov.ua> – офіційний сайт Державної служби статистики України.

2. www.sdfm.gov.ua – офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України.

3. <https://www.osce.org> - офіційний сайт Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ).

4. www.fatf-gafi.org - офіційний сайт Міжнародної групи з протидії відмиванню брудних грошей (ФАТФ).

5. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.

6. www.scholar.ru – пошукова система наукових публікацій.